

A MIKES KELEMEN
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
TANTÁRGYVERSENY
41. ORSZÁGOS SZAKASZÁNAK
KIADVÁNYA

FÜZZETLEN GYÖNGYÖK

Marosvásárhely, 2011. április 17-21.

Ajánlás

„Az Idő s Tér bilincsei nem kötik meg a lelkeket.”

Bolyai Farkas

Ki ne vágya kötetlenül szállani, teljesen függetlenül bármilyen külső körülménytől, lerázva Időt és Teret? És hogyan lehet ezt elérni? Bolyai talán a matematikát jelölte volna meg első lehetőségként, de utána szinte biztosan az irodalom következett volna. Kevesen tudják, hogy Marosvásárhely szeretett polihisztorja maga is írt, lírárt és drámát egyaránt. Ez utóbbiak gyűjteményét az 1814-es Döbrentei-féle pályázatra is benevezte, ahol a bírálóbizottság „füzzetlen orientál gyöngyök”-ként értékelte őket.

A gyöngy metafora az irodalom egészére alkalmazható, hiszen értéket, teljességet, ritkaságot, egyediséget, szecessziós szépséget egyaránt jelent. Jelenti az álmot is, mely bármilyen szép lehetetlent „valóra vált” (hangozzék bár ez paradoxonnak): „Az álmok síkos gyöngyeit / szorítsd, ki únod a valót: / hímezz belőlük / fázó lelkedre gyöngyös takarót.” (Babits Mihály). Jelenti ugyanakkor a nyelvet magát. Jelenti minden egyes alkotás elismerését és díszét annak, aki „szülte”, az írójának, és ékét annak, aki „nemzette”, vagyis ihletőjének: a Beatricéknak, Lauráknak, Céliáknak, Júliáknak, Cenciknek, Lilláknak, Fanniknak. Könnyen elképzelhető, hogyan övezik például Balassi dalai megénekelte hölgyeinek nyakát ragyogó sorként... Csodálatos kettőssége pedig magyar „gyöngy” szavunknak abban áll, hogy alakja külön érték: Kosztolányi Dezső szerint ugyanis tíz legszebb szavunk egyike, olyan hangzásbeli rokonokkal, mint a „gyönyörű” vagy a „gyöngéd”, melyek kedvesebbnél kedvesebb tartalmak hordozói.

Az irodalom mindezt nyújtja, és még sokkal többet azok számára, akik szeretettel közelednek hozzá, olvassák vagy művelik akár. Hiszen nem százszorosan igaz-e Bolyai Farkas gondolata egy íróra vagy költőre, aki oda nyúl abban a heterogén, megragadhatatlan és nevén nevezhetetlen közegben, ami az irodalom, ahova csak szeretne, ma épp egy kortárral

kötődik, holnap Mikes Kelemen keresi fel a Márvány-tenger partján töltött keserű száműzetésben, hogy egészen kötetlen baráti beszélgetés során fájdalmát enyhítse némiképp, holnapután viszont a „nyugodt, derűs halhatatlan” Goethét hívja ki nemes versengésre?! Ott van, ahol tetszik, akkor, amikor szívének kedves.

Ezeket az irodalomkedvelőket hívja és várja Marosvásárhely épp egy ilyen „nemes versengésre”, a 2011-es Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny országos szakaszára, április 17-21. között. A város (metonímia!) idén (1976 és 1997 után) harmadszor mondhatja magáénak a szervezés jogát. Amióta Sepsiszentgyörgyön, a tavalyi záróünnepségen kihirdettetett a következő évi helyszín, szüntelenül gondolkodik, tervezget, latolgat, néha éjjel arra ébred, hogy végre egy jó ötlete született a mappatervre vagy az ülésrendre vonatkozóan; ilyenkor mindig lelkiismeretesen lejegyzí már ott helyben, nehogy reggelre elillanjon... Nemrégőtől fogva vonósnégyeseket és szőlődarabokat gyakorol, lázasan ülésezik, esténként pedig kihúzza az asnapot a kalendáriumban, pont akkora örömmel, mint Colalto a karácsonyi szünetet várva és invokálva. Két nagyon girbe-görbe utca egy icipicit kiegyenesedett azóta, a sok Bolyai-émlék kihúzta magát és tisztára köszörülte reszelős torkát, hogy ifjabbnak látsszék, a szecessziós Városháza és Kultúrpalota virágai pedig illatoznak (csak közel kell hajolni). Marosvásárhely szeretne kitenni magáért, és készül is erre. Látogatóit tárt ajtókkal, ablakokkal, szívvel várja, viszonzásképpen pedig csupán hasonlóan nyílt szívekre, arcokra, kicsattanó kedvre és olyan pályamunkákra vágyik majd külön-külön mindenkitől, amelyeket ott és akkor épp ő fűzhet össze egységes egésszé, igazgyöngysorrrá avagy gyöngyös takaróvá.

Molnár Zsófia, Bolyai Farkas Elméleti Líceum

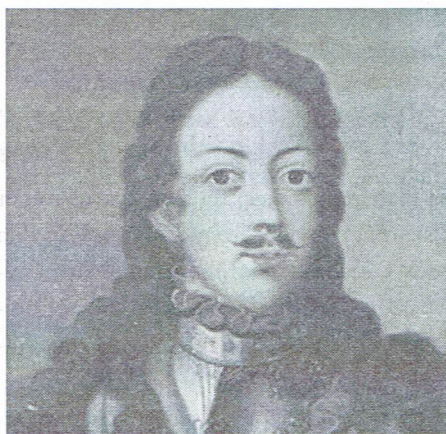
Aki jól keres, „e-igazgyöngyöket” is talál...

... 1819-ben kihirdetik a drámapályázat eredményét. A Bánk bánról említést sem tesznek – Katona drámája valószínűleg nem jutott a bírálóbizottság elé. A bírálatban feltűnnek az arisztotelészi Poétika színházi terminusai – természetesen 19. századi szóhasználatban. Bolyai három beküldött pályaművét a következőképpen értékelte a bizottság:

„Poétai nyelve egynek sincs a beküldők között olyan, mint az övé, csak kár, hogy néhol felette buja növésű, nem tisztált, nem szoros. Ezen íróról, sok természeti erejénél fogva azt kell hinnünk, hogy bizonyosan csak kritikánk nem léte s a más nyelven írottaknak általa elmulasztott olvasása okozza

drámai művessége hiányosságait. Állanak azok ebben: Nem gondolkodott a drámai bog megkötéséről, mely az olvasó figyelmét nyughatatlan vágyásba ragadná, annál fogva nincs a bognak közepe, nincs feloldása, s így a munkája mindenütt csak sima. Nem váltják fel egymást sebesen a várakozást, meglepedést vagy fájdalmat okozó tettek, ehelyett személyei majd mindenütt hosszasan dialogizálnak. **Egyedül a gondolatok nagyságára nem ismer az ítélő jobb munkát; a mi vélekedésünk szerint tehát ezen játékok füzetlen orientál gyöngyök.**”

Czirják Árpád: *Bolyai Farkas és a színház* (www.bolyaiteamentum.hu)

Mikes Kelemen munkásságát, a képzőművészetre, a szépirodalomra, a zenére gyakorolt hatását mutatja be az a weboldal, amelyet az egri Eszterházy Károly Főiskola hozott létre a nemzeti **Mikes Kelemen-emlékév** alkalmából.

Idén halálának 250. évfordulója, egyben a Rákóczi-szabadságharc leverésének 300. évfordulója kapcsán emlékezik a magyarság Mikes Kelemenre – tájékoztatott Csáfor Hajnal, az intézmény médiareferense. A főiskola központi

könyvtárának szerkesztésében létrehozott, www.mikes.ektf.hu címen elérhető honlap válogatást nyújt a Mikes Kelemen műveiről szóló szakirodalomból is. Az intézmény a jubileumra készülve már korábban megjelentette Mikes Törökországi levelek című, 1794-ben Szombathelyen napvilágot látott művének hasonmás kiadását.

Az emlékév programjai közé tartozik, hogy a XVIII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra időzítve megjelenik Mikes Kelemen füveskönyve, illetve a Válogatás a teljes életműből című antológia. Május 3-án nyílik meg Az ismeretlen Mikes című kiállítás az ELTE Egyetemi Könyvtárban és az Egri Főegyházmegyei Könyvtárban. Június 19-én Rákóczi fejedelem és Mikes Kelemen törökországi bujdosásának helyszínén, Rodostóban lesz megemlékezés, augusztus 22-től 27-ig pedig Kolozsvárott rendezik meg a VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszust, ahol Mikes Kelemen is szerepel a ténák között. (...)

(http://mult-kor.hu/20110316_honlap_a_mikes_kelemen_emlekev_alkalmabol)

Ki, hol, miben talált Marosvásárhelyen igazgyöngyöt? A versenyzők a megnyitóról, az előzetes elvárásokról, reményekről

„Licistaként jönni a versenyre egészen más élmény. Vásárhely ugyanúgy tetszik, ahogy eddig, azon kívül, hogy a szálláson még nem kaptam meg a takarót”. Az első 10-ben mindenképpen szeretnék benne lenni.” (Márton-Simon Anna, Sepsiszentgyörgy)

„Az idei verseny furcsa, hogy itthon van. Váratlanul ért... Megettem a vasárnapi ebédet, s máris berobbantam a megnyitóra. A 2011-es versenyhez fűzött reményem a „szép tétel”, az ihlető és kreatív.” (Molnár Zsófia, Marosvásárhely)

„Kifejezetten tetszett a nyitóünnepségen elhangzott versösszeállítás.”

„A szálláson kulturált körülmények között vagyok intellektuál szférából kikerült személyekkel, ami érthető is, hiszen ez egy tantárgyverseny. Idejöttem és megnyerem.” (Boér Máté, Sepsiszentgyörgy)

„Nem rajongok úgy általában a megnyitókért.” „Professzionális volt.”

„Az első 5-ben benne leszünk” (Csákány Orsolya, Bodor Anita, Brassó; Huszár Anita, Szilágysomlyó)

„A 7-es szám a kedvencem, de legyen inkább az 5. hely.” (Schmidt Mátás-Róbert, Marosvásárhely)

Lejegyezte: Bartha Eszter

Az ÍRÁS utáni pillanatokban kérdeztük, és ti mondtátok a tételekről, hogy:

- „Elég könnyűek voltak a tételek, szerettem a nyelvtant.” (Blanka, V. osztály – Nagyfalu)
- „Jól ment az olimpiász, nem volt túlságosan nehéz, azonban kevés elvárásom van, örülök, hogy eljutottam ide.” (Lilla, VI. osztály – Nagybánya)
- „Immáron második alkalommal veszek részt országos rangú magyar olimpián. A verseny eléggé nehéznek tűnt, a tételek kicsit komplikáltabbak voltak, mint a tavaly, de ettől eltekintve remélem, hogy jó eredményt érek el.” (Szabolcs, XII. osztály – Gyulafehérvár)
- „Főleg az első tétel tetszett. Nem volt olyan nagyon nehéz...” (Anna, VIII. osztály – Barót)
- „Elvárásom, hogy az első tíz helyezett közé kerüljek. Majdnem kifutottam az időből, de végül belefértem.” (Yvett, VII. osztály – Nagyszalonta)
- „A tételek nagyon megleptek, nem erre számítottam. Versértelmezést szerettem volna, inkább Csokonaiból készülttem.” (Andrea, X. osztály – Nagybánya)
- „A legjobban a második rész tetszett, ahol szabadon alkothattunk szöveget és nem kellett semmit elemezni.” (Diána, IX. osztály – Marosvásárhely)
- „A cím túl tág volt az első tételnél, viszont próbáltam mindent beleadni.” (Annamária, XI. osztály – Marosvásárhely)
- „A tételekről az a véleményem, hogy a fogalmazások nagyon jók voltak, viszont a versnek nem igazán érttem a lényegét.” (Ágnes, VI. osztály – Csíkszereda)
- „Elég jó volt, a humor az nagyjából mindenkinek bejön, kivéve annak, aki savanyú. Nekem a részvétel a fontos.” (Zsombor, VII. osztály – Brassó)
- „A tétel kicsit furcsás volt. A második tétel jobban tetszett, novellát kellett írunk, teljesen magunkra voltunk hagyatva. Nincsenek elvárásaim...” (Regina, XII. osztály – Nagyvárad)
- „Relatív nehéz volt, viszont a tétel az feküdt... Ó, hát minden tétel egyéni egy kicsit.” (Lóránd, X. osztály – Székelyudvarhely)
- „Nekem tetszett a témaválasztás, ennek is a kreatív része.” (Mihály, IX. osztály – Bihar)
- „A második részben kellett írjunk egy XXI. századi teremtéstörténetet egy idézet alapján, de nem tudom, mennyire lett XXI. századi.” (Cecília, IX. osztály – Déva)
- „Nem tudom mit mondjak, mert nem erre számítottam/számítottunk. Lírát szerettünk volna és prózát kaptunk.” (Tímea, X. osztály – Sepsiszentgyörgy)
- „Nagyon tetszettek a tételek és a körülmények egyaránt. Az egyetlen dolog, ami nem tetszett, az volt, hogy sokat

kellett gyalogolni, de örülök, hogy a szervezők gondoltak a sziluettünkre is.” (Dorottya, XII. osztály – Zilah)

- „Nehéznek találtam a tételleket, mert nem klasszikus modernsége számítottam, de örülök, hogy itt lehetek.” (Kata, XI. osztály – Marosvásárhely)
 - „A tételek komoly odafigyelést igényeltek ahhoz, hogy megoldhassuk őket. A téma jó választás volt, tetszett.” (Miklós, VI. osztály – Nagyszalonta)
 - „Minden tetszett. Nem volt különösebb probléma a tétellekkel kapcsolatosan, viszont több fantáziát szeretnék.” (Csilla, V. osztály – Balázsfalva)
 - „Minden tölem telhető meg tettem. Elvárásom az, hogy dicséretet kapjak.” (Beáta, VIII. osztály – Élesd)
 - „A tételek kreatívak voltak és eléggé jól mentek, de nehezebbek voltak a megyeiekénél.” (Krisztina, VII. osztály – Marosvásárhely)
 - „A tételek nagyon jól meg voltak fogalmazva és lehetett róluk írni. A mítoszok kézenfekvőek voltak.” (Zoltán, IX. osztály – Csíkszereda)
 - „Úgy látom, hogy próbálnak olyan dolgokat választani, amik érdekelnek minket.” (Kinga, VI. osztály – Sepsiszentgyörgy)
 - „Egészen jó tételeket kaptunk olyan szempontból, hogy azt kaptuk, amire számítottam. A támpontokat hiányoltam az első tételből...” (Eszter, XI. osztály – Marosvásárhely)
- A TÉR sokfélesége, a résztvevők sokszínűsége a válaszokból is tükröződik. Kicsik és nagyok egyaránt pozitívan vélekedtek eddig a versenyről, a feladatokról. Míg a középiskolásoknak azok a tételek tetszettek, melyek lehetőséget adtak kreativitásuk megmutatására, a kisebbek körében a nyelvtani játékos feladatok aratták a legnagyobb sikert.*

**Kérdeztek és választ kaptak:
Koncz Krisztina és Kőműves Zsófia**

Hétfő délután a Bolyai dísztermében Marosvásárhely kulturális gyöngyei

– A LÁTÓ ÉS A KÖVIRÁG – ragyogtak a tantárgyverseny résztvevőinek. A délelőtti kimerítő verseny után mindenkinek jólesett hátradőlni és mosolyogva, olykor szemlehunyva hallgatni a vidám mondatokat, a tiszta akkordokat.

„A Látónak ritkán van ilyen irodalombarát közönsége” – szólott Haller Béla tanár úr a résztvevőkhöz. A jövődöbéli irodalom és dráma szakos hallgatók ültek itt, jó alkalom volt őket megszólítani. Gábor Csilla, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora, valamint Ungvári Zrínyi Ildikó, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanára beszélt a továbbtanulási lehetőségekről.

„Mi itt négyen nem a három testőr és D’Artagnan, hanem a Látó szerkesztősége vagyunk” – ragadta magához a szót a mikrofonnal együtt Kovács András Ferenc, s át is adta Vida Gábornak. Ő pályafutása kezdetéről mesélt, mely szintén egy irodalomversenyen kezdődött, s felolvasta *Háziohvasmány* című novelláját, melyben találkozhattunk Petúr és Tiborc urakkal, hallhattunk a Bánk bánról és egy tetoválásról. Ezután Demény Péter tette fel a kérdést: Mi a költészet? A költészet *Most mülk pontosan?* Fel is olvasta néhány versét (*Búcsú, Egy nő dicsérete, Kandúr tangó, Modern népdal*). A hangulat a melankóliából a facebook-humorba csapott át, a közönség felszabadultan derült. Szabó Róbert Csaba *A színjátszó kör – rejtély* című novellájából olvasott fel részletet. A sort Kovács András Ferenc zárta, aki a *Bobóc öröklét* című verse után Tompa Gáborral együtt írt *Balkezes szonettjeiből* szemelgetett.

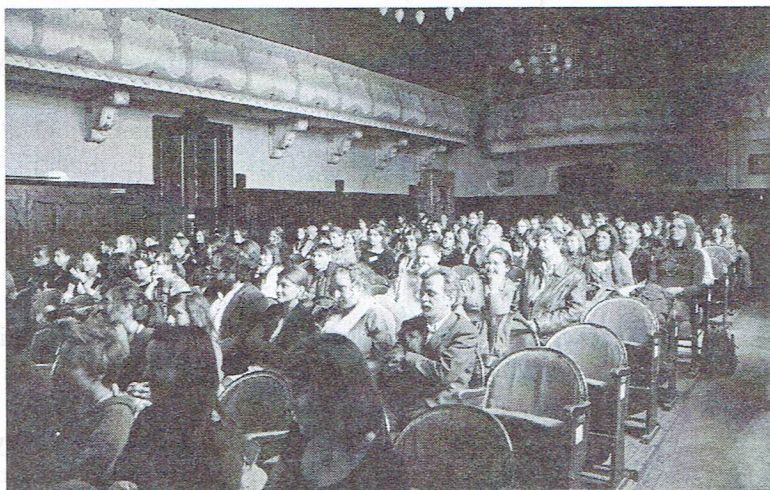
„Ez volt a Látó, nagyhét első napján, virágvasárnap után” – zárta a beszélgetést Kovács András Ferenc.

Az irodalom szavai után a zene hangjai szólaltak meg. A Kővirág együttes műsorát szintén Haller Béla tanár úr vezette fel, Farkas Árpád szavaival jellemezve zenéjüket: „*lehet nem ősz ez, csak történelem*”. Később László József, az együttes vezetője fogalmazta meg: céljuk az, hogy átadják az erdélyi életérzést, de hejehuja nélkül. Iszlai Renáta, Szász Emese Rebeka, Vizi Imre és László József majd egy órán keresztül tartottak minket elvarázsolva. Előadásukban erdélyi költők versei szólaltak meg, a zene tiszta erejének segítségével. Olyan műveket hallhattunk, mint például Ratkó József: *Egy ágyon, egy kenyéren*, Farkas Árpád: *Hét törpe*, Ferenc István: *Havak előtt könyörgés*. Végül a Kővirág himnuszának is beillő verssel, Buda Ferenc *Kőországával* zárták műsorukat.

„Jó érzés ilyen közönségnek játszani. Azt üzenem a részt vevő diákoknak, a fiatalságnak, hogy olvassanak és hallgassanak minél több verset, és ne csak azt nézzék és figyeljék, ami a felszínen van” – mondta László József a fellépés után, megragadva ennek a nyugodt irodalmi délutánnak a lényegét. S tegyük még ehhez hozzá Demény Péter szavait, aki üzenetében egy jókívánságot is megfogalmaz számunkra:

„Ne legyen a szívetek olyan, mint egy izgatott mobil.”

Kiss Anna

Séta az Állatkertben

A hétfő délutáni állatkerti séta igencsak élménydúsra sikeredett. Mintha az állatok megéreztek volna, hogy különleges emberek a látogatóik, azaz a Mikes Kelemen tantárgyverseny 5-8. osztályos versenyzői, ezért próbáltak minden tőlük telhetőt megtenni, hogy mi jól érezzük magunkat. Mind a két páva kinyitotta a farkát. Az oroszlánok

is bömbölni kezdtek a tiszteletünkre, a pulyka pedig megeresztette csúf, rekedt hangját. Nagyon élveztük a sétát.

Remélem, másoknak is legalább annyira tetszett ez a program, mint nekem és máskor is eljönnek ide.

Beküldte: Kiss Etelka, VI. osztályos tanuló

Alternatív gyöngyök

Kedden délelőtt zajlottak az alternatív vetélkedők. Az **anyanyelvi vetélkedőre** mindkét korcsoportból nagy számban jelentkeztek. Az **V-VIII. osztályosok** köréből tizenkilenc csapat, vagyis nyolcvan versenyző mérhette össze tudását! Érdekes csapatneveket választottak ismertetőül, pl. *Tollforgatók, Madárijesztők, Fűrészek, Klikk* stb.

A legsikeresebb csapatok a következők voltak:

I. díj: Cipőfűzők (Bihar megye)

II. díj: Piroskukacok (Kovácsna megye)

III. díj: Szókukacok (Maros megye).

A versenyt Kádár Andrea tanárnő vezette, a zsűri tagjai: Zsigmond Székely Edit, Damo Sarolta, Nagy Erzsébet és Csíki Noémi tanárnők.

A **IX-XII. osztályos** tanulók is nagy kedvvel, szép számban vettek részt az **anyanyelvi vetélkedőn**. Kovács Margit és Xantus Piroska tanárnők igényes szervezésének köszönhetően felejthetetlen élményben volt részük a versenyző csapatoknak, de a közönség soraiban ülőknek is, akik interaktív feladatok révén kapcsolódhattak be a játékba. A legügyesebbek jutalomban részesültek. A vetélkedő jó hangulatát és színvonalát a Pedagógiai Líceum néptáncsoportja emelte. Fodor Gyöngyi, Antal Rozália tanárnők és dr. Imre Attila egyetemi adjunktus zsűrizése nyomán a következő csapatok kerültek ki győztesen:

I. díj: Marosiak (Medve Edina, Molnár Attila, Ömböli Tímea, Maros megye)

II. díj: Gyöngysor (Bordi Eszter, Codău Annamária, Saszet Kata, Maros megye)

III. díj: MAGnum: (Bodor Emőke, Farkas Zsuzsanna, Lőrincz Szidónia, Hargita megye), valamint **dicséretben** részesült a **Nye(l)vesek** (Tóth Dorottya, Maxim Róbert,

Roşu Kriszta, Temes, Fehér, Kovászna megye) és a **Dumadinók** (Antal Zoltán, Ambrus Melinda, Szász Aliz, Brassó megye) csapata.

A **szavalóversenyeket** valamivel kevesebben választották, de akik mellett döntöttek, két zsűritag: Kilyén Ilka és Kozsik József színművészek versmondásából is építkezhetek. A zsűrit alkották: Kozsik József, Nagy Olga, Bodolai Gyöngyi (V-VIII. osztály); Kilyén Ilka, Czibalmos Edit (IX-XII. osztály). A rendezvény házigazdája Nagy Olga és Vass Júlia tanárnők voltak. A hangulatteremtésben László József tanár úr is részt vett. A következő diákok részesültek jutalomban:

V-VI. osztályosok:

I. díj: Gáll Anna (Gyergyó)

II. díj: Bodor Anita (Brassó)

III. díj: Fazakas Réka (Sepsiszentgyörgy)

Dicséret: Péter Blanka (Csíkmadaras)

Damokos Kinga (Sepsiszentgyörgy)

VII-VIII. osztályosok:

I. díj: Kovács Boglárka (Temesvár)

II. díj: Dénes Anna (Barót)

III. díj: Marosi Báborka (Brassó).

IX-XII. osztályosok:

I. díj: Murvai Dávid (Arad)

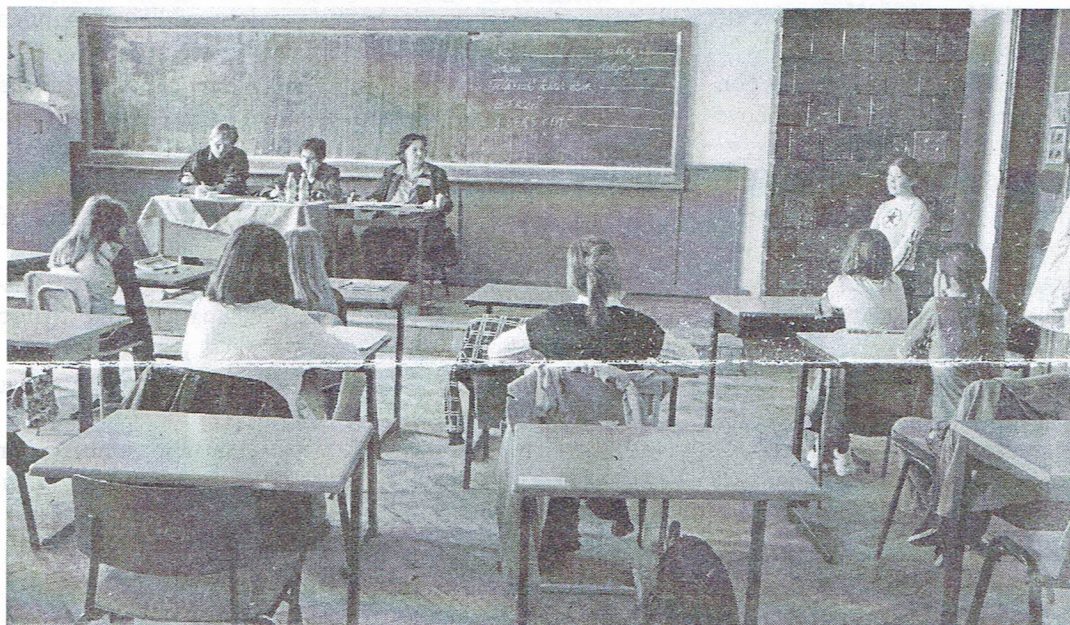
II. díj: Dobos Annamária (Székelykeresztúr)

III. díj: Vadas Henrietta (Szilágysomlyó)

Dicséret: Pesan Tímea (Brassó).

Összefoglalták:

Konczi Krisztina
és **Körműves Zsófia**

Gyöngyhalászok titkaiból

Kedden délután izgatottan kopogtattunk be az országos értékelő bizottsághoz. Arra voltunk kíváncsiak, mi a javítók véleménye a dolgozatokról, milyennek látják a versenyzők stílusát és a színvonalat. Megtudtuk, hogy:

- Az ötödik osztályosok dolgozatai a várakozásnak megfelelően jól sikerültek. A gyerekek nagyon kreatívak, olvasotak, szépen fogalmaznak és helyesen írnak.
- A gyerekek a tételben kapott vers világába illeszkedve igazi tavaszt varázsoltak.
- A hetedikesek fogékonyak voltak a tételekre és beleverték magukat a témába. A kidolgozás viszont nem mindenkinél ment zökkenőmentesen, több helyen előfordultak fogalmazási, helyesírási hibák. Általánosságban viszont elmondható, hogy „a tételek bejöttek”, a versenyzők változatos témákat pedzettek, látszik, hogy mindenki másfajta könyvet olvas: vámpíroktól elkezdve a spanyol eperszedőig mindenki megjelent a dolgozatokban. Akad olyan is, aki komoly irodalmat vesz kézbe, akár olyat is, ami nem ezt a korosztályt célozza, de már ezt is felfogja és megérti.
- A kilencedik osztályos tételek az íráskészségnek, a gondolkodásnak a próbatételeiként nyilvánultak meg. Nagyon jó, hogy a gyerekek önállóan is el tudnak gondol-

kodni az irodalmi szövegek közötti összefüggésekről, a mítoszok továbbéléséről az irodalmi hagyományban. Emögött olvasottság és tájékozottság rejlik. Egy kicsit talán túl magasra emeltük a mércét akkor, mikor elvártuk, hogy a versenyzők értekezést írjanak olyan szinten, ahogy mi futottunk neki a témának a tétel megfogalmazásával. Vannak olyan dolgozatok is, amelyekben nemcsak az olvasottság hiányával van baj, hanem olyan mondatszerkesztési és helyesírási hibák is vannak, amelyek ezen a szinten talán megengedhetetlenek. Viszont az is igaz, hogy sok minőségi írással találkoztunk.

• A legnagyobbak, a tizenegy-tizenkettedikesek sem okoztak csalódást. A dolgozatok jók, a fiatalok nagyon kreatívak, a témát megfelelően ragadták meg és bontották ki. Elmondható az is, hogy a színvonal mindenképp az iskolai szint fölött áll. Ezért a jegy, amit a dolgozatokra írtunk, nem egyezik meg az iskolai osztályozással – határozottan szigorúbb. A versenyzők stílusa pedig változatos: mivel jórészt tizennyolc évesekről van szó, már mindenki rendelkezik saját, kiforrott kifejezésmóddal.

Izgatottan várjuk az eredményeket.

Összeállította: Kiss Anna

Mosolygyöngyök, homokszemek

• Anna teherbe esik, de Jancsi „úriemberhez méltóan” megoldja a problémát egy kis magzatelhajtó méreggel.

• Képzeljük el úgy ezt az első látásra furcsa társítást – klasszikus modernség –, mint egy szinesztéziát, amelynek alkotóelemei különböző érzékszerveinkre hatnak. No de most ne lovagoljunk többet a megnevezés etimológiáján, csapjunk a lovak elejébe!

• Így fest tehát a klasszikus modernség nagyvonalakban a realitás szubjektív tükrén keresztül. Hát nem olyan, mint egy szinesztézia elemeinek tökéletes szimbiozisa?

• Végighajózva az író alteregójának agyát, tekeredő gondolatmenetét, átélve együtt a szokatlan, váratlan eseményeket.

• A szülők olyanok, mint az időzített bomba. Soha nem tudhatod, hogy mikor robban fel.

• Tényferegne.

• A felnöves veszélyes, de nem súlyos.

• A részeg öcsköst majd mi kituszkoljuk. A normálisak pedig rohanjanak, ahogy csak a lábuk bírja!!!

• Ezeket a kanyarokat (az egyedülállóság felé vezető úton) nem lehet levágni csak úgy, mint ahogy Hunyadi vágta a törököket.

• Ledobni, vagy mégis inkább felvenni azt a könnyű álarcot, mely ápol s eltakar.

• Ott ... ott majd minden ember álarcot visel, ott majd minden ember mást mutat, mint amit valójában érez, ott majd minden kiderül, ott majd mindenki derül.

• A lírai én teljesen elrejtőzik a betűkből ácsolt vasajtók mögé.

• Isteni hasonmása, az ember fertőben él, egymást marja és gyilkolja a legteljesebb természetességgel és a következetesség vaslogikájával.

• Hősrünk mérgében, hogy a mára betervezett numerája elmaradt, mogorva képpel bandukolt a szemerkélő esőben.

• A nagy sárga égítést tűzsugarakkal hervasztotta a tájat, és tisztán emlékszem, hogy minden eddigénél jobban aggasztott, hogy nem születtem tevének.

• Szeretett volna íróvá válni egy gyönyörű szép, vulkáni hamu illatú, meteorbecsapódás-fényű, szökőár-sugarú napon.

• Az internetzsivány pedig azt jelenti, hogy álneven bejelentkezett, hamis adatokkal rendelkező, bizonytalan életkorú személlyel van dolgom, aki csakis rosszat akarhat.

• Az internetes oldalakon örökké tartó barátságok is kialakulhatnak, melyekre sok példát találhatunk, ha nyitott szemmel járunk.

• A vérzés percek alatt elállt, és a kapitány már látszólag is kezd jól érezni magát.

• Szerintem a mai világban rengeteg ember van megelégedve, de rengeteg ember is van megeléguelve az internetes barátkozással, kapcsolatépítéssel.

• A felügyelő gyors és tömör volt.

• Húsvétra szabad integrál lettél.

• Azta de jó!

Gyöngyös takarók

Részletek az I. helyezett dolgozataiból

V. osztály, I. feladat

Tolvaj-kút

Volt a világ háta mögött egy szépséges kút, ennek neve Adománozó-kút volt. Vize gyémánt színű, vedre aranyárga, kövei ezüstösen csillogtak a napon. Szerette is a közelben levő falu népe, mert bőségesen ellátta vízzel őket. Levesnek, ivóvíznek, fürdővíznek használták a falu lakosai. Teltek-múltak az évek. Minden rendben, nyugalomban történt. Mindaddig, míg egyszer a sors rosszat hozott a faluban levő legkedvesebb anyá számára.

Vízre volt szükség az édesanya házában, így nyolc éves kislát elküldte a kúthoz. A kislát boldog ugrándozással indult a kúthoz. Hegyen kúszott, völgyön csúszott, dombra fel, dombról le, míg megérkezett a kúthoz. Megfogta az aranyárga vedret, és leengedte a mélybe. Nagy nehezen felhúzta a gyémánt színű vizet, majd a saját piros kis vedrébe öntötte. Eddig minden jó volt. Amikor a kút pereméről levette piros vedrét, megtörtént a baj, a kút megszólalt.

– Ajándék ajándékot kíván! – ezzel beszívta a kislát a kút mérges haragja.

Szabó Henrietta, Romulus Guga Általános Iskola, Marosvásárhely

VI. osztály, I. tétel

Volt egyszer egy varázskrétám...

Sokszor gondoltam arra, milyen lehet egy varázskrétám. Biztos voltam benne, hogy létezik, ezért elindultam megkeresni. Sokat vándoroltam, míg megtaláltam a tavaszt. Elkértem tőle a varázskrétát, megígértem, hogy nem fog bennem csalódni, s jól bánok majd vele. Láttam rajtam, hogy mennyire szeretném, ezért azt mondta, tegyük egy próbát.

Azóta sok idő telt el, s bizony-bizony teljesen megfeledkeztem a varázskrétámról. Talán csak álom volt? Egy visszatérő, kellemes álom. Annyi kalandot átélünk együtt! Most már emlékszem! Minden éjszaka megvártam, míg a szüleim elalszanak, s csendben a fiókomhoz lopóztam, majd elővettem a drága, mindent tudó varázskrétámat, s elkezdtem vele rajzolni. Virágokat a szobám falára, kiszíneztem lepedőmet, ruháskáimat, s nagyon boldog voltam. Mindig is arról álmodtam, hogy egy ilyen gyönyörű, színes, vidám világban éljek, ahol nincs értelmetlen unalom, veszekedés.

Újvárosi Eszter, Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad

VII. osztály, I. feladat

Az a megfejthetetlen emberiség

12984. Mars-év, Üstökőshó 9. napja – hőgépnapló.

Én, Q1284MPN, a Csillag nevezetű hógép tulajdonosa és jelenlegi kapitánya, tudatom a Központi Szonda (rövidítve KSz) tagjaival, hogy első napomat a Földön ismeretszerzési sikernek könyvelhetem el. A klíma csodás, a táj mesés. Szívesen maradnék minél tovább, de munkám az itteni élet leírása, a Föld feltérképezése és kapcsolat létrehozása a Föld lakóival.

Talán a harmadik feladat a legnehezebb. Tudniillik az emberek három csoportba sorolhatók. Az első csoportot azok képezik, akik mindenre és mindenre gyanakszanak, semmilyen információt nem fogadnak nyíltan. A második csoport sajnos teljesen érdektelen, túl gyorsan él, nincs is ideje semmilyen információra. A harmadik csoport könnyen megkülönböztethető, tagjai viszonylag alacsonyok, ők az ún. „gyerekek”. Ők szívesen

hallgatnak végig bármit, és világosan megmondják véleményüket róla. Az egyetlen probléma az, hogy ezt a csoportot a kihalás veszélye fenyegeti, egyre jobban kezd hasonlítani a másik két csoportra.

Juhász-Boylan Kincső, Nagy Imre Általános Iskola, Csíkszereda

VIII. osztály, I. tétel

Csipike megmenti a varázsvilágot

Csipike biztos volt abban, hogy a mai nap fordulatokban gazdag lesz. Már akkor érezte, hogy valami különleges bizsergés van a levegőben, amikor a napsütötte erdőn végignézve felköltötte az édes álomba szunnyadó Madarat, aki ezután lelkes csiripelésbe kezdve költötte fel – vagy éppen altatta – az Erdő lakóit. Csipike hamar végzett teendőivel, s gondosan elvégezte feladatait. Épp az ebédhez készülődött, amikor a tiszta, felhő nélküli égen egy furcsa, repülő valamit pillantott meg, ami egyenesen egyre csak ereszkedett, míg végül egy repülő motorbiciklin ülő furcsa lény szállt le Csipike orra előtt. Az idegen már önmagában is érdekes látványt nyújtott óriási termetével, hosszú, fekete hajával és bozontos szakállával, nem beszélve füstölő és zajos járgányáról, ami úgy tűnt, sok kényszerleszállást hajtott már végre súlyos gazdájának köszönhetően.

Buksa Emese, Alexandru Ioan Cuza Általános Iskola, Marosvásárhely

IX. osztály, I. tétel

Mitológiai motívumok továbbélése az irodalomban

Teremtés: a fény, a harmónia győzelme a sötétség, a diszharmónia fölött... Tűzlopás: a bátorság, a hősiesség – az értékremlő lázadás, mely szörnyű kínokkal jár... S a labirintus: az útkeresés, az eltévedés, a halál, majd a föltámadás... (...)

A labirintus a mítoszokban általában a beavatás színhelye, s így a halál általi újjászületést jelképezi: a szent titkokat megismerő egyén régi, tudatlan énjét megsemmisül, s a lélek, a létezés egy magasabb szintjén születik újjá. A görög mitológiában Thészeusz ereszkedik le a knosszoszi labirintusba, a sötétség birodalmába, hogy megtegye a beavató utazást, melynek kezdete a halál, vége az újjászületés, a fényre jutás. Thészeusz a labirintusban legyőzi a Minótauroszt, az emberi lélek sötét, állatias felét, majd Ariadné fonalának segítségével kijut az útvesztőből. (...)

Az újraírások, a szépirodalomba átemelt mitológiai motívumok mindig többletjelentéssel telítődnek... S hogy miért fordul a művészet oly gyakran a mítoszok rég letűnt, s mégis örök atlantisi világához? Az emberiség időtlen alapképleteiként egyetemes létértelmezést sűrítnek, „lényegük az időtlenség, a visszatérés, a mindig jelenvalóság” – vallja Thomas Mann.

Roşu Kriszta, Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

X. osztály, II. tétel

Tanítómese mai diákoknak

Mesénk következő alanya: A bárány. Legyen zsenge húsban, akarom mondani zsenge korban levő, vagy inkább középjúhkorát élő, érett női szexualitást szimbolizáló egyed? Hmm... fogas... vagyis hogy fogós kérdés! Írjuk be a keresőbe a „bárány”, esetleg „barany” szavakat, és amelyek változatra tetsetősebb képet, ábrát mutat a Clipart! Ez lesz az! Vonzó és

Folytatás a 8. oldalon

Folytatás a 7. oldalról

erotikától túlfutott! Nevezzük Jámbor Emesének a tini-barikát. Nem, mégsem. Inkább Alíz. Ez könnyebben angolosítható. Picit túlóltözött, úgy, hogy alkotásra fel! Két copfot neki, mert az kamaszul pimasz. Duzzadó, vérvörös ajkak... Tudom már! A gyakran látogatott oldalak között meg kell legyen az is, ahonnan minap a pusztis hangulatjeleket töltöttem le... Olyan nincs, hogy ott ne találjak valamit! Meg is van! Alakul, alakul... Mély dekoltázst!

**Boér Máté, Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy
XI. osztály, II. tétel, monológ**

De hisz a mi művészetünk, a színdarabok pótolják csak, mi a keserű valóságból hiányzik: mi egy új világot, egy másikat, egy fantasztikusat teremtünk. Nem mondom, hogy jobbat, szebbet, felsőbbrendűt. De az élet másik felét mi adjuk. Mit ér a színész ember nélkül? S mit ér az ember színész nélkül? Egyik sem ér semmit a másik nélkül. Élet és színház összetartozik, mint nap és éj, rózsza és tövis, mint élet és halál, oly szétválaszthatatlanul, oly szorosra egybeforrva, égve... És beleégve mindkettő halálosan mélyen a szívembe: élet és halál, színészet és élet. Az ember észre sem veszi talán, s mégis minden lépte, minden veszélyes kis mozzanata e kettősség határmezsgyéjén zajlik. Magam jó néhányszor el is töröltem e vonalat, e választót-megkülönböztetőt, s elhittem: „Színház az élet.”

**Dobos Annamária, Orbán Balázs Gimnázium,
Székelykeresztúr**

XII. osztály, II. tétel

„Nincs is szavam”

„Egy feltűrt gallérú fiatalember ment a sötét utcán...” Érdekcigázás. Borzalmas. Inkább nem is így kezdődik.

*

Két szó ment az utcán, a sötét utcán. Éppen Esterházy Péter A szavak csodálatos életéből című előadására készültek, mert nagyon hízelgőnek találták már az előfeltevéseket is: „Csodálatos életünk ... hm, hát igen.” Az egyik szó a „zajlik”, a másik a „megváltozzon” volt. Ez a novella, hagyománytisztelő módon, az ő belső történéseikre reflektál: mi ment végbe a lelkükben rövid idő – egyetlen este – alatt. (...)

*

A két szó látható, megérkeztek az előadóterembe. Mivel üres széket nem találtak, félrelököttek valakit, ez egyszerűen hangulatukból következett. A „zajlik” dinamikus. Meg az emberek amúgy sem csodálkoztak. Semmin sem csodálkoznak, amin kellene.

Esterházy azt mondta: „Sokan tolonganak most a damaszkuszi úton.” Ezt nem értették, de megjegyezték, hogy fellapozzák majd az Értelmezőben. Orwell nevét is megjegyezték, érdeklődtek a Newspeak után. Legjobban azonban az vésődött emlékeztükbe, amit az előadó a végén, és halkán mondott, hogy a felvevőgépek, magnók nem hallották: „Most, mikor ugyanúgy zajlik, mint mindig, legfőbb ideje, hogy megváltozzon.” (...)

*

Tandori verset akart írni. Mivel Tandori Kornis szerint „megvan”, gondolta, „támaszkodik” valakire, és Esterházyt választotta. Ő is hallotta ugyanis, amit mondott, mert pont a szavak mellett ült. De amikor az „ugyanúgy”-hoz ért, rájött, hogy Pilinszkynek igaza van, amikor azt mondja: „Nincs is szavam” – mert tényleg nem volt. Így azt a két szót kihagyta, de azóta is mindenki dicséri eredetiségét.

Ez a csattanó.

**Molnár Zsófia, Bolyai Farkas Elméleti Líceum,
Marosvásárhely**

Gyöngyök gyöngye – a várva várt kirándulás

Abból, amit ti írtatok sms-ben a Marosvásárhely–Marosvécs útvonalon

„Első megállónk Gernyeszeg, ahol a templomot és a Teleki-kastélyt néztük meg. A templom látogatásakor külön élvezet volt a lelképásztor poénjait is hallgatni. Például, hogy a birtok visszaszerzése érdekében kötött házasság őszinte szerelem volt, vagy hogy a sekrestyében található porszívó nem az ott várakozó hamvak szállítására, hanem takarításra szolgál.”

„A Teleki-kastély kissé rémisztő volt a felette köröző varjakkal, de a park és az épület őrzi még eredeti tekintélyét.”

„Marosvécs tiszteletese kevésbé humoros, de nagyon kedves ember, aki lelkesen mesél nekünk a templomról. Kapunk emléklapot, és kaláccsal is megkínálnak. A kalács már-már a versenyek, ezen belül a kirándulások hagyományos ételévé vált.”

„A tanító bácsi Kemény Polixéniát csak Pólina néni néven emlegeti, s lelkesen mesél a család történelméről. Hallhatunk a Helikon alakulásáról. Az iskolások versmondását hegedűszó színesíti.”

Füzetlen Gyöngyök – a Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny 41. országos szakaszának kiadványa

Szerkesztették: Sikó Olga-Anna, Bölöni Mária tanárnők,

Bartha Noémi Eszter, XII. E

Kiss Anna, X. H

Koncz Krisztina, X. A

Kőműves Zsófia, X. A

Weinraub Róbert, X. H (fényképezés)

Bandi András, X. E (fényképezés) diákok

Készült a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban
a Népújság Maros megyei közéleti napilap támogatásával.

A nyomdai előkészítés
az IMPRESS Kiadó munkája
ISSN 1220-3475

Készült a marosvásárhelyi
I. I. MUREȘAN ȘOMFĂLEAN ANDREI DORIN nyomdában.